

OBSAH

Úvod	5
I. Díl	
Znakosloví	9
§ 1. Pojem sémantiky. Její vznik a směry	9
§ 2. Sémantická estetika: psychologická, lingvistická – sémiotika Ch. W. Morrise – cit a forma S. K. Langerové – teorie informace a kybernetika v sémantice umění	10
§ 3. Statistická estetika M. Benseho	13
§ 4. Sémantická estetika v české literatuře	14
§ 5. Problematika umělecké sémantiky. Rozdělení prvního dílu	15
Základní sémantické pojmy	18
A. <i>Znak</i>	18
§ 6. Pojem znaku	18
§ 7. Druhy znaku	20
§ 8. Vlastnosti znaku	23
B. <i>Význam</i>	25
§ 9. Pojem významu	25
§ 10. Druhy významu	27
§ 11. Smysl a denotace	27
§ 12. Znaková situace, znakový prostor	28
C. <i>Informace</i>	30
§ 13. Pojem informace	30
§ 14. Estetická informace	31
D. <i>Znakové funkce</i>	32
§ 15. Vyjadřovat	33
§ 16. Značit	34
§ 17. Označovat	35
§ 18. Zastupovat, reprezentovat	35
§ 19. Některé výrazy znakové funkce díla	36
E. <i>Komunikace</i>	38
§ 20. Komunikační model	38
§ 21. Úrovně analýzy komunikace	38
§ 22. Problematika komunikace uměleckého díla	39
§ 23. Komunikující strany	41

§ 24. Komunikace jazyková a umělecká	42
§ 25. Vstup a výstup. Tvůrce a divák	42
<i>F. Interpretace</i>	44
§ 26. Interpretace v sémantice	44
§ 27. Interpretace ve „statistické estetice“	45
§ 28. Interpretace ikonologická	47
§ 29. Závěr I. dílu: shrnutí problematiky	49

Doklady

<i>Parthenon</i>	53
§ 30. Znakové prostředky	53
§ 31. Vyjadřovací způsoby	54
§ 32. Obsah	55
<i>Katedrála v Remeši</i>	55
§ 33. Stavba. Plastika.	56
<i>Vitraile</i>	57
§ 34. Znakové prostředky	57
§ 35. Vyjadřovací způsoby	58
§ 36. Obsah	59
<i>Pilíře z hrobky Hatoriů v Římě</i>	59
§ 37. Znakové prostředky. Vyjadřovací způsoby. Obsah	59
<i>Andrea del Verrocchio: Pomník Colleoniho v Benátkách</i>	60
§ 38. Obraz	61
§ 39. Znak	62
<i>Znakovost prehistorických maleb</i>	62
§ 40. Interpretace	62
§ 41. Pokus o sémantický výklad	63
§ 42. Významové třídy	63
<i>Rembrandt Harmensz van Rijn: Muž se zlatou přílbou</i>	65
§ 43. Skutečnost	65
§ 44. Obraz	66
§ 45. Znak	66
§ 46. Obsah	68
<i>Znakovost moderního malířství</i>	69
<i>Joan Miró: Ženy, pták v měsíčním světle</i>	69
§ 47. Nový vztah ke skutečnosti	69
§ 48. Nová funkce znakových prostředků	70
§ 49. Nové vyjadřovací způsoby	70
§ 50. Nové pojetí díla a diváka	71

II. Díl

Znaková soustava výtvarného díla	75
----------------------------------	----

I. METODA. ČLENY ZNAKOVÉHO POLE	75
§ 51. Přístup: tvůrce – divák	76
§ 52. Přístup: skutečnost	77
§ 53. Přístup: umělecké dílo	78
II. VNĚJŠÍ ZNAKOVÉ ČLENY	81
§ 54. Tvůrce	81
§ 55. Divák	83
§ 56. Objektivní skutečnost	84
III. UMĚLECKÉ DÍLO – SKUTEČNOST, OBRAZ, ZNAK	86
1. Umělecké dílo jako skutečnost	86
§ 57. Dílo je autonomní skutečností. – Strukturální jednota námětu, látky a formy	86
2. Umělecké dílo jako obraz	87
§ 58. Zobrazení – vyjádření. Popis – výklad	87
3. Umělecké dílo jako znak	88
§ 59. Umělecké dílo je znakem	88
§ 60. Umělecké dílo je znakem zvláštním	90
§ 61. Dílo jako obraz a znak	93
IV. VNITŘNÍ ZNAKOVÉ ČLENY	94
§ 62. Dvě skupiny členů: podle formy znaku (znakové pro- středky, vyjadřovací způsoby). – Podle komunikace znaku: obsah, působení díla	94
1. Znakové prostředky	95
§ 63. Znakovost námětu	95
§ 64. Námět značí, je příznačný, znakovost kontextuální, znakovost nulová	97
§ 65. Znakovost látky	98
§ 66. Znakovost formy architektonické	98
§ 67. Znakovost formy sošné	100
§ 68. Znakovost formy malířské. Znakovost morfologická	101
§ 69. Znakovost samotné formy – znakovost formová	102
§ 70. Znakovost časoprostorová	102
§ 71. Prostor a čas v architektuře, sochařství, malířství	104
§ 72. Znakovost estetických kvalit	104
2. Vyjadřovací způsoby	106
§ 73. Projev, výraz, sdělení. – Zobrazení, vyjádření. – Popis, výklad. – Konkretizace, abstrakce	106
§ 74. Vyjadřovací způsoby námětové	106
§ 75. a) symboly (abstraktní, předmětný, rostlinný, zvířecí)	107
§ 76. b) personifikace	108
§ 77. c) alegorie	109
§ 78. Výtvarné podobenství	110
3. Obsah uměleckého díla	111
§ 79. Estetické hodnoty. Krása	112
§ 80. Další významy. Mnohoznačnost díla	114

§ 81. Významové vztahy. Obsažnost skutečnosti a námětu, obsah díla vnímání	115
4. Působivost díla	117
§ 82. Teleologie znaku	117
§ 83. Účinky psychologické	118
§ 84. Působivost poznávací	120
§ 85. Působivost společenská	121
§ 86. Přehledy	122
 V. ZNAKOVÉ TŘÍDY	124
§ 87. Kritéria	124
§ 88. I. třída: Popis zevní skutečnosti	124
§ 89. II. třída: Značení skutečnosti předmětnou metafo- rou	125
§ 90. III. třída: Značení skutečnosti výtvarnou metaforou	126
§ 91. IV. třída: Zjevování obecného řádu	126
§ 92. V. třída: Vyjádření psychických účinků objektivní skutečnosti	127
§ 93. VI. třída: Vyjádření skutečnosti subjektivní	128
§ 94. VII. třída: Dílo jako paralela, ekvivalent objektivní skutečnosti	128
§ 95. VIII. třída: Dílo nadrealitou	129
§ 96. IX. třída: Reálný předmět v obraze	130
§ 97. Vývojové směry znakovosti	131
§ 98. Přehled	132
 Závěr	135
 Poznámky	139
Seznam vyobrazení	141
Rejstřík jmenný	142
Rejstřík věcný	144